

I.UVOD

Korupcija, kao socijalno patološka pojava, nije samo problem Bosne i Hercegovine već predstavlja problem ne samo nekih država ili samo nekih regiona ili naroda, već se ona javlja na svim kontinentima i u svim državama. Kako se navodi u strategiji Bosne i Hercegovine u borbi protiv organizovanog kriminaliteta, *“korupcija predstavlja ozbiljan društveni problem i njene razmjere najčešće nije moguće utvrditi. Korupcija je odnos koji se zasniva zloupotrebom ovlašćenja u javnom ili privatnom sektoru u cilju sticanja lične koristi ili koristi za drugoga. Organizovani kriminal neodvojivo je povezan sa korupcijom, a prije svega u organima vlasti na svim nivoima. U slučajevima korupcije u državnim organima, organizacijama i javnim službama narušavana je zakonska procedura, profesionalna etika i moral, strukovna pravila i povrijeđena su prava građana na socijalnu zaštitu, obrazovanje, medicinski tretman, fer i pravično suđenje. Korupcijom su posebno pogođeni obrazovni i zdravstveni sektor, lokalna samouprava, pravosuđe, carina i policija. Problematika odnosa korupcije i organizovanog kriminaliteta može se posmatrati iz dvije perspektive, uzročno posljedičnih veza: korupcija kao plodno tlo za organizovani kriminal, i organizovani kriminal koji za posljedicu ima korupciju.”*¹

Ovakvo stanje korupcije u Bosni i Hercegovini pokazali su rezultati istraživanja, koja je u toku 2002 - 2010. godine provela neprofitabilna, nevladina organizacija Transparency International Bosna i Hercegovine ali i podaci drugih međunarodnih vladinih i nevladinih institucija. Tako Svjetska banka navodi da korupciju u Bosni i Hercegovini karakterizira insuficijentnost javne administracije koja se odražava u široko raspostranjenom podmićivanju u javnim službama; poremećen poslovni ambijent i veliko breme na siromašna domaćinstva, koja pogoršavaju oskudnost i bijedu.

Korupcijom kao društveno negativnom pojavom se razara ne samo moralne, nego i pravne i ekonomske vrijednosti savremenog društva, potkopava demokraciju. Ona je njezina suprotnost, jer demokratsko okružje znači slobodu, jednakost i vladavinu prava, a korupcija znači kriminal, nejednakost, društvenu ekskluziju, nedostatak povjerenja u institucije. Stoga je korupcija prepreka zdravom i održivom društvenom i ekonomskom napretku. Osim toga, korupcija je vrlo česta sastavnica organiziranog kriminaliteta koja, pored ostalog, onemogućava uspostavu vladavine prava i time posredno negativno utiče na stabilnost i socijalnu sigurnost u državi. Posljednja dva navedena negativna efekta korupcije naročito dolaze do izražaja kada se taj fenomen “uvuče u redove” predstavnika vlasti, pravosuđa i policije. Od ove pojave skoro ne mali broj je izložen skoro svaki građanin, tom socijalno patološkom zlu koje ima svoje uzroke i karakteristike.

Kao pripadnik Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-Dobojskog kantona, bez obzira što do sada nisam bio podložan korupciji, u javnom ogovaranju i ja mogu biti etiketiran od strane građana kao jedan od onih policijskih službenika za koje u javnosti postoji uvjerenje da su korumpirani jer građani uvijek govore o korumpiranim službenicima u globalu, kao npr. policajci su korumpirani, doktori i sl. Iz navedenih razloga odlučio sam se na ovu temu da bi se spoznali uzroci i karakteristike koruptivnih krivičnih djela, i na taj način doprinesem jednom iskrom svjetlo u mraku u kojem živimo.

Za Bosnu i Hercegovinu može se reći da je jedna od najkorumptivniji država kako u regionu, tako i na području Evrope, i da to mjesto djeli sa Kosovom. U Bosni i Hercegovini

¹ Bosna i Hercegovina, Vijeće Ministara, „Strategija Bosne i Hercegovine protiv organizovanog kriminaliteta“ (za period 2009-2012. godine), Sarajevo, 2009. godine, str.10-11.

ukazuju činjenice da je korupcija tu, da ona puno košta, kako u materijalnom tako i u nematerijalnom smislu svakog građanina ove države.

S obzirom na okolnosti da korupcija postoji, da je Bosna i Hercegovina prema mjerenjima jedna od najkorumptivnijih država Evrope, smatramo da ju je neopodhodno permanentno istraživati, kako bismo je što bolje spoznali, te na temelju toga spoznali njene uzroke i karakteristike, te nakon toga kreirali što bolje i obuhvatnije antikorupcijske instrumente.

U ovom radu posvetit ću se istraživanjima i rezultatima do kojih su došli drugi o ovom problemu, ali ću najprije ukazati na neke osnovne odredbe o korupciji kao što su definicija korupcije, pojam i pojavni oblici korupcije, a nakon toga kroz metodologiju rada utvrditi uzroke i karakteristike koruptivnih krivičnih djela sa osvrtom na stanje u Zeničko-Dobojskom kantonu u kojem živim i radim.